

Новини законодавства

Березень 2019

інформація підготовлена юристом
юридичної компанії «Профіт-Лекс»
Поздняк Веронікою
тел. (057) 755 70 59
info@profit-lex.com.ua
www.profit-lex.com.ua

Податки

ВРУ: зміни до Державного бюджету

Законом України № 2696-VIII “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2019 рік”, прийнятим 28 лютого 2019 року, було змінено деякі показники Державного бюджету.

Зокрема, уточнено обсяги міжбюджетних трансфертів у розрізі місцевих бюджетів, у зв’язку зі скасуванням виборів в територіальних громадах і додаткових виборів місцевих депутатів через введення воєнного стану у низці областей.

Реалізація цього Закону направлена на створення умов для підвищення фінансової спроможності місцевих бюджетів та забезпечення ефективного і цільового використання коштів державного бюджету у поточному році.

Закон набирає чинності з 23 березня 2019 року та застосовується з 1 січня 2019 року.

ДФС: роз’яснення стосовно визначення суми податку на доходи нерезидента

7 березня 2019 року Державна фіскальна служба надала роз’яснення в категорії 102.23.02 розділу “Запитання - відповіді” з Бази знань ЗІР щодо питання “Яку суму податку на доходи нерезидента необхідно сплатити до бюджету (у гривнях з копійками чи у гривнях без копійок) у разі утримання податку з доходу нерезидента у гривнях з копійками, але відображенням в Податковій декларації з податку на прибуток підприємств з відповідним округленням за загальностановленими правилами, та чи буде застосовано штраф, якщо сплачена до бюджету сума податку є меншою, ніж задекларована в декларації”.

Так, ДФС повідомляє, що сума податків з доходів нерезидентів утримується при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам за звітний (податковий) період та відображається платниками у додатку ПН до рядка 23 ПН декларації з податку на прибуток.

При цьому декларація заповнюється на підставі первинних документів, складених відповідно до правил бухгалтерського обліку, у гривнях без копійок з відповідним округленням за загальностановленими правилами.

Враховуючи те, що в інтегрованій картці платника нарахування здійснюються на підставі даних рядка 25 декларації, то при сплаті податку на доходи нерезидента до бюджету платник має врахувати, що у цьому рядку відображається сума податку з відповідним округленням.

Водночас зауважується, що у разі недостатньо сплачених платником податку коштів на погашення задекларованої суми податку на доходи нерезидента застосовується штраф згідно зі ст. 127 Податкового кодексу.

ДФС: застосування РРО під час здійснення розрахункових операцій за допомогою платіжних систем

ДФС України в ІПК від 1 квітня 2019 року № 1368/6/99-99-14-05-01-15/ІПК зазначила свою позицію в частині застосування РРО при здійсненні розрахункових операцій з покупцями та замовниками за допомогою платіжних систем (інтернет-еквайринг) WAYFORPAY, LIQPAY, PORTMONE, FONDY та інших аналогічних та в порядку статті 52 Податкового кодексу.

Якщо, споживач, використовуючи мережу Інтернет, замовив товар, і розрахунок за нього було здійснено із застосуванням платіжних карт за допомогою платіжних систем (інтернет-еквайринг) WAYFORPAY, LIQPAY, PORTMONE, FONDY та інших аналогічних, такі операції суб'єктом господарювання (продавцем) здійснюються із обов'язковим застосуванням РРО та видачою споживачу розрахункового документу встановленої форми (чек з РРО).

Водночас ДФС повідомляє, що у разі здійснення розрахунків виключно у безготівковій формі (шляхом переказу коштів із розрахункового рахунку на розрахунковий рахунок через установу банку) застосування РРО є не обов'язковим.

ДФС: включення до податкового кредиту сум ПДВ по декількох податкових накладних у разі здійснення попередньої оплати однією сумою

В Індивідуальній податковій консультації ДФСУ № 1340/ІПК/04-36-12-01-16 від 29 березня 2019 року надається відповідь на питання, чи можна суми ПДВ за декількома податковими накладними на одну передоплату включити до складу податкового кредиту.

ДФС повідомляє, що податкова накладна складається окремо на кожне повне або часткове постачання товарів/послуг, а також на суму коштів, що надійшли на поточний рахунок як попередня оплата (аванс).

Тому складання двох або більше податкових накладних у випадку отримання попередньої оплати товарів/послуг однією сумою не відповідає нормам ПКУ та не дає можливості ідентифікувати операції.

У разі складання таких податкових накладних постачальником покупець не має підстав для віднесення зазначених в них сум ПДВ до податкового кредиту, оскільки такі податкові накладні не відповідають первинним документам.

ДФС: чи є довідка про зустрічну звітку контрагента підтвердженням здійснення операції

Державна фіскальна служба України в індивідуальній податковій консультації № 713/6/99-99-14-03-03-15/ІПК надала роз'яснення щодо декількох питань, пов'язаних з проведенням зустрічних звірок контрагентів.

Згідно з Порядком проведення контролюючими органами зустрічних звірок № 1232, зустрічна звітка полягає у зіставленні даних, отриманих від платників податків та інших суб'єктів інформаційних відносин, з метою документального підтвердження господарських відносин з платником податків та зборів, а також підтвердження відносин, виду, обсягу і якості операцій та розрахунків, що здійснювалися між ними, для з'ясування повноти їх відображення в обліку платника податків.

Щодо питання, чи достатньо довідки зустрічної звірки, яку надав постачальник покупцю, для підтвердження реального вчинення господарських операцій та правомірності формування податкового кредиту (за наявності повного комплексу первинних документів), ДФСУ повідомляє наступне.

Довідка зустрічної звірки контрагента - постачальника може свідчити про наявність саме документального підтвердження господарських відносин з платником податків і зборів, їх виду, обсягу і якості операцій та розрахунків, що здійснювалися між ними, за умови, якщо така зустрічна звітка проведена з дотриманням вимог чинного законодавства, а наведена в ній інформація відповідає фактичним обставинам оформлених господарських операцій.

Така довідка є одним з доказів реального здійснення господарських операцій, проте не носить виключний характер, оскільки реальність або відсутність реального здійснення господарської операції встановлюється контролюючими органами за наслідками комплексного дослідження цього питання з використанням також інших доказів та податкової інформації, отриманих у встановленому законом порядку.

Також ДФС зазначає, що ненадання суб'єктом господарювання на запит контролюючого органу для проведення у нього зустрічної звірки щодо платника податків - контрагента документального підтвердження по ланцюгу придбання ним поставленого товару (робіт, послуг) не є порушенням норм Податкового кодексу.

ДФС: відповідальність за незбереження щоденних Z-звітів

19 березня 2019 року Державна фіскальна служба в індивідуальній податковій консультації від №1112/6/99-99-14-05-01-15/ПК пояснила які штрафи застосовуються за незбереження Z-звітів.

У разі використання РРО, суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечити зберігання щоденних фіскальних звітних чеків (щоденних Z-звітів) в електронній формі протягом строку, визначеного п. 44.3 ст. 44 Кодексу, і занесення інформації згідно з фіскальними звітними чеками до відповідних книг обліку КОРО - у разі її використання).

У разі використання КОРО невиконання щоденних записів про рух готівки та суми розрахунків, а також незабезпечення зберігання щоденних фіскальних звітних чеків (щоденних Z-звітів) є неоприбуткуванням (неповним та/або несвоєчасним) готівки, що порушує вимоги п. 11 розділу II Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні № 148.

Відповідно до ст. 1 Указу Президента України від 12 червня 1995 року N 436/95 "Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки" за неоприбуткування (неповне та/або несвоєчасне) у касах готівки до суб'єктів господарювання застосовуються фінансові санкції у п'ятикратному розмірі неоприбуткованої суми.

Крім того, у разі незбереження щоденних фіскальних звітних чеків (щоденних Z-звітів) в електронній формі протягом строку, визначеного п. 44.3 ст. 44 Кодексу, відповідно до п. 121.1 ст. 121 Податкового кодексу, до підприємства буде застосований штраф у розмірі 510 гривень.

Підприємцям

КМУ: затверджено нові критерії для перевірок Держпраці

27 березня 2019 року набули чинності нові критерії оцінки ризику діяльності, за якими Держпраці відбиратиме суб'єктів господарювання в річний план перевірок, затверджені Постановою Кабінету Міністрів № 223.

Відтепер критерії оцінки ризику у всіх сферах діяльності, контроль за якими здійснює Держпраці, визначаються одним документом. Попередні постанови КМУ (від 28 квітня 2009 року № 413, від 3 грудня 2009 року № 1288, від 16 січня 2013 року № 67) визнано такими, що втратили силу.

Під час визначення ризику господарської діяльності в сферах охорони праці, промислової безпеки, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення будуть враховуватися:

- наявність у суб'єкта господарювання об'єктів підвищеної небезпеки, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, не виведених з експлуатації;
- здійснення експлуатації або застосування зазначених об'єктів, машин, механізмів і обладнання;
- виконання суб'єктом господарювання робіт підвищеної небезпеки;
- використання в діяльності шкідливих речовин III або IV класу небезпеки;
- порушення вимог законодавства, виявлені за результатами перевірок: в сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки, вимог законодавства з питань гігієни праці, застосування машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки; в сфері охорони праці, промислової безпеки, поводження з вибуховими матеріалами; а також порушення законодавства з охорони праці щодо розслідування нещасного випадку;
- настання нещасних випадків, наявність випадків гострого або хронічного професійного захворювання у працівника суб'єкта господарювання.

Планові перевірки діяльності суб'єкта господарювання у відповідній сфері будуть здійснюватися Держпраці:

- з високим ступенем ризику - не частіше ніж один раз на 2 роки;
- із середнім ступенем ризику - не частіше ніж один раз на 3 роки;
- з незначним ступенем ризику - не частіше ніж один раз на 5 років.

Періодичність перевірок може змінюватися в разі відсутності істотних порушень суб'єктом господарювання вимог законодавства, шляхом встановлення коефіцієнта 1,5. Коефіцієнт не застосовується до суб'єктів з високим ступенем ризику.

КМУ: новий перелік операцій, за якими визначається країна походження товару

16 березня 2019 року набрала чинності Постанова Кабінету Міністрів № 144 від 27 лютого 2019 року “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2006 р. № 1765”, якою викладено в новій редакції перелік виробничих і технологічних операцій, за якими визначається країна походження товару.

Прийняття цієї Постанови обумовлено набранням чинності в 2016 році Митного кодексу ЄС та делегованого акту.

Водіям

КМУ: паперовий примірник автоцивілки більше не є обов’язковим

Постановою № 258, прийнятою Кабінетом Міністрів 27 березня 2019 року, внесені зміни до Правил дорожнього руху, якими уточнено перелік документів, які підтверджують наявність страхового захисту у власників наземних транспортних засобів.

Згідно з зазначеними змінами, водій механічного транспортного засобу при собі повинен мати чинний страховий поліс (страховий сертифікат “Зелена картка”) про укладення договору обов’язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів або чинний внутрішній електронний договір зазначеного виду обов’язкового страхування у візуальній формі страхового поліса (на електронному або паперовому носії).

Відомості про електронний договір мають підтверджуватися інформацією в єдиній централізованій базі даних Моторного (транспортного) страхового бюро України. Можливість укладання внутрішніх договорів обов’язкового страхування цивільно-правової відповідальності (які діють виключно на території України) в електронній формі з’явилась у водіїв з 7 лютого 2018 року у зв’язку з внесенням Нацкомфінпослуг розпорядженням № 3631 від 31 серпня 2017 року відповідних змін до Положення про особливості укладання договорів обов’язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

КМУ: штраф за непред’явлення документів водієм не застосовується якщо порушення ПДР не доведено

Суд встановив, що оскільки позивач порушив Правила дорожнього руху (надалі - ПДР), то поліцейський, що зупинив автомобіль з метою проведення профілактичної бесіди з водієм та роз’яснення про порушення останнім ПДР, відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 32 Закону України “Про національну поліцію” та п. 2.4 ПДР України мав підставу вимагати у водія пред’явити документи передбачені п. 2.1 ПДР України.

Крім того, судом попередньої інстанції встановлено, що відносно позивача не виносилась постанова про притягнення до адміністративної відповідальності за порушення ПДР України, зокрема порушення п. 9.8 “б” ПДР України (увімкнення ближнього світла фар), яке пред’являлось позивачу перед прийняттям оскаржуваної постанови.

Як зазначив суд відповідачем належним чином не задокументовано та не доведено належними і допустимими доказами факту порушення позивачем ПДР України.

Враховуючи наведене, вимоги посадової особи відповідача до позивача про пред’явлення документів в т.ч. реєстраційного документу на транспортний засіб, є неправомірними.

Інші сфери

КМУ: можливість онлайн реєстрації земельних ділянок

19 березня 2019 року набули чинності зміни, внесені постановою Кабміну № 710 від 8 липня 2018 року до Порядку ведення Державного земельного кадастру.

Так, заява про державну реєстрацію земельної ділянки з доданими документами може подаватися в електронній формі з використанням особистого електронного цифрового підпису відповідним сертифікованим інженером-землевпорядником через Єдиний державний портал адміністративних послуг

Сертифікованими інженерами-землевпорядниками є особи, включені до Державного реєстру сертифікованих інженерів-землевпорядників та є розробниками відповідної документації із землеустрою або працюють у складі розробника - юридичної особи.

Відмовити в реєстрації можуть, зокрема, через невідповідність документів встановленим вимогам, нерозбірливого тексту або подачі документів не в повному обсязі.

Згідно зі змінами викопіювання з картографічної основи Державного земельного кадастру, кадастрової карти (плану) надаються також в електронній формі за допомогою електронного цифрового підпису.

КМУ: змінена методика оцінки майна

Кабінет Міністрів постановою від 20 лютого 2019 N 224, яка набрала чинності 20 березня 2019 року, виклав у новій редакції Методику оцінки майна.

Ця Методика застосовується для проведення оцінки:

- майна державних і комунальних підприємств, що вноситься до статутного капіталу акціонерного товариства під час приватизації шляхом перетворення зазначених підприємств в акціонерні товариства;
- об'єктів державної і комунальної власності, які відповідно до Закону "Про приватизацію державного і комунального майна" (надалі - Закон) належать до об'єктів великої приватизації (за умови відсутності радника);
- об'єктів державної і комунальної власності, які відповідно до Закону належать до об'єктів малої приватизації (за умови відсутності балансової вартості об'єктів державної (комунальної) власності);
- об'єктів приватизації, що повертаються у державну або комунальну власність;
- майна державних підприємств, що підлягають реорганізації шляхом їх перетворення в акціонерні товариства;
- відчуження державного (комунального) майна;
- об'єктів державної і комунальної власності, які відповідно до Закону належать до об'єктів малої приватизації та підлягають продажу шляхом викупу (крім випадків, передбачених ч. 8 і 10 ст. 15 Закону).

Відповідно до вимог Методики проводиться визначення розміру статутного капіталу акціонерного товариства, що утворюється в процесі приватизації (корпоратизації, перетворення), та розміру збитків, що призвели до завдання майнової шкоди державі, територіальній громаді або суб'єкту господарювання з державною часткою (часткою комунального майна) в статутному (складеному) капіталі, у разі встановлення фактів розкрадання, нестачі, знищення, псування майна.

Методика не застосовується для проведення оцінки об'єктів державної і комунальної власності у випадках їх оренди та концесії, об'єктів державної і комунальної власності, які підлягають продажу на аукціоні за методом вивчення цінових пропозицій, а також у випадках визначення стартової ціни об'єкта великої приватизації радниками. Крім того, Методика не застосовується у випадках відшкодування збитків, передбачених Земельним кодексом, які відшкодовуються відповідно до Порядку визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам.

КМУ: додаткова допомога багатодітним сім'ям

Рішенням Кабінету Міністрів № 250 від 13 березня 2019 з метою поліпшення матеріального становища багатодітних сімей, створення умов для виховання дітей, які виховуються в таких сім'ях, введений новий вид соціальних виплат – допомоги на дітей, які виховуються в багатодітних сім'ях.

З 1 квітня 2019 року кожна сім'я, яка має посвідчення багатодітної сім'ї, має можливість оформити додаткову допомогу на дитину.

Допомога призначається в розмірі 1700 грн. на третю і кожен наступну дитину з місяця, в якому було подано заяву з усіма необхідними документами, та виплачується щомісяця до досягнення дитиною 6-річного віку.

Виплата допомоги здійснюється шляхом перерахування коштів на рахунок одержувача допомоги, відкритий у банківській установі, або виплачується йому готівкою через об'єкти національного оператора поштового зв'язку.

КМУ: оформити дозвіл на спецводокористування відтепер можна онлайн

22 березня 2019 року в Україні презентували нову електронну послугу – оформлення та анулювати дозволу на спеціальне водокористування онлайн, про що Державне агентство з питань електронного урядування України [повідомило](#) на своєму сайті.

Електронна послуга доступна на сайті e-services.davr.gov.ua, а також – на Урядовому порталі kmu.gov.ua у розділі «[Електронні послуги](#)».

КМУ: скасування книги відгуків та пропозицій та заокруглення сум розрахунків касирами

Постановою Кабінету Міністрів № 168 від 6 березня 2019 року внесені зміни до Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів.

У разі відсутності в касі монет дрібних номіналів для видачі здачі касир та інший працівник, які мають право одержувати від споживача гроші за проданий товар, зобов'язані здійснити у розрахунковому документі заокруглення загальних сум розрахунків у порядку, передбаченому постановою Нацбанку № 25 від 15 березня 2018 року “Про оптимізацію обігу монет дрібних номіналів”.

Крім того, встановлено, що касир та інший працівник, які мають право одержувати від споживача гроші за проданий товар, зобов'язані приймати без обмежень банкноти і монети усіх номіналів, які випускає в обіг Національний банк (у тому числі розмінні, обігові монети, пам'ятні та зношені банкноти і монети), що є платіжними засобами і не викликають сумніву в їх справжності та платіжності, за номінальною вартістю, а також забезпечувати наявність у касі банкнот і монет для видачі здачі (крім тих, карбування та випуск в обіг / додатковий випуск в обіг яких припинено Національним банком).

Також передбачено скасування необхідності ведення книги відгуків та пропозицій.

НБУ: юридичним особам-нерезидентам дозволено відкриття рахунків

3 4 квітня 2019 року діє нова редакція Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів затверджена Постановою Національного банку № 56 від 1 квітня 2019 року.

Національний банк дозволив відкривати рахунки юридичним особам-нерезидентам, у тому числі іноземним інвестиційним фондам та компаніям з управління активами, що діють від імені таких інвестиційних фондів.

Нагадаємо, раніше дозволялося відкривати інвестиційні рахунки нерезидентам-інвесторам.

Інструкція регулює порядок відкриття/закриття банками:

- рахунків клієнтів - резидентів і нерезидентів України (фізичних та юридичних осіб);
- кореспондентських рахунків банків - резидентів та нерезидентів;
- рахунків міжнародних фінансових організацій, а також управителя за договором управління майном.

Інструкцією встановлені деякі спрощення в порядку відкриття рахунків клієнтів, а саме:

- скасовано подання клієнтами банків під час відкриття рахунків картки зі зразками підписів. Розпорядження рахунком здійснюється на підставі переліку осіб, які відповідно до законодавства мають на це право, та що не потребує нотаріального посвідчення.
- зміна найменування юридичної особи не передбачає закриття діючих рахунків.

НБУ: валютна лібералізація для юридичних осіб-нерезидентів

28 березня 2019 року затверджені зміни Постановою Правління Національного банку № 52 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”, якими запроваджено деякі валютні послаблення для небанківських фінансових установ та юридичних осіб-нерезидентів.

Так, небанківським фінансовим установам дозволено встановлювати власний курс для перерахунку в гривні переказів фізичних осіб, що надійшли в іноземній валюті, якщо одержувач бажає отримати кошти в гривні. Раніше небанківська фінансова установа повинна була використовувати для цього курс банку, в якому вона обслуговувалася.

Юридичним особам-нерезидентам дозволено конвертувати усі гривневі кошти на ЛОРО-рахунках у валюту впродовж дня. До цього вони могли купувати валюту лише в межах залишку у гривні на початок операційного дня.

Крім цього, уточнено норму щодо накопичення юридичними особами-резидентами валюти для погашення боргових зобов'язань перед нерезидентом за кредитним договором. Так, визначено, що “чергова дата платежу” - це найближча дата, що визначена умовами договору для своєчасного здійснення платежу з урахуванням його призначення (окремо за основною сумою, процентами, комісіями, зборами тощо).

НБУ: затверджено зміни до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу

Національний банк України постановою від 2 квітня 2019 року № 58 затвердив зміни до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, якими, поміж іншого, запроваджено механізм виявлення банками компаній-оболонки серед юридичних осіб-нерезидентів.

Постанова запроваджує поняття “компанії-оболонки” (в міжнародній практиці – “shell company”), під якими розуміється юридична особа-нерезидент, що не здійснює фактичну господарську діяльність в країні реєстрації (відсутні достатні активи і / або персонал для здійснення відповідного виду господарської діяльності) і / або структура власності якої не дозволяє встановити реальних кінцевих бенефіціарних власників (контролерів).

Банки з метою недопущення використання своїх послуг для відмивання доходів з використанням компаній-оболонки, зобов'язані здійснювати аналіз документів / інформації для виявлення таких компаній. Зокрема, банки можуть аналізувати суть господарської діяльності компанії-нерезидента, фінансову звітність, фактичний рух товарів, підтвердження найму працівників, наявності виробничих / офісних приміщень та ін.

При цьому передбачений Постановою перелік документів / інформації не є вичерпним, і банк може самостійно визначати обсяг та перелік документів / інформації для підтвердження того, чи є нерезидент компанією-оболонкою.

У разі підтвердження того, що юридична особа є компанією-оболонкою або відмови клієнта в наданні банку необхідних документів / інформації, або в разі якщо наданих документів недостатньо для здійснення відповідного аналізу, банк має право відмовитися від проведення фінансових операцій та / або відмовитися від обслуговування такого клієнта.

Водночас вимоги щодо здійснення аналізу інформації / документів не поширюються на юридичних осіб - нерезидентів, які є холдинговими компаніями або їх корпоративними підприємствами, за умови, що структура власності холдингової компанії є прозорою і дає можливість визначити кінцевих бенефіціарних власників (контролерів), та господарська діяльність такої юридичної особи дає можливість повного розуміння її характеру.

Постанова набрала чинності 4 квітня 2019 року.

Судові новини

ВСУ: право платників податків стягувати бюджетне відшкодування ПДВ у судовому порядку

Постановою, ухваленою по справі № 826/7380/15 про визнання протиправною бездіяльності й стягнення заборгованості бюджету з відшкодування податку на додану вартість Велика Палата Верховного суду погодилась з рішенням суду апеляційної інстанції по цій справі про визнання бездіяльності ДПІ протиправною, а також підтримала позицію апеляційного суду про стягнення з держбюджету на користь позивача пені, нарахованої на суму заборгованості.

Платник податку оскаржував в суді бездіяльність податкового органу щодо неподання до органу Казначейства висновку із зазначенням суми ПДВ, що підлягає відшкодуванню, а також просив стягнути з Держбюджету заборгованість з відшкодування та пеню, нараховану на суму такої заборгованості.

Суд виходив із положень п.200.23 статті 200 Податкового кодексу, відповідно до якої суми податку, невідшкодовані платникам протягом встановленого строку, вважаються заборгованістю бюджету з відшкодування ПДВ. На суму такої заборгованості нараховується пеня на рівні 120 відсотків облікової ставки НБУ, встановленої на момент виникнення пені, протягом строку її дії, включаючи день погашення.

Що стосується вимоги про стягнення з держбюджету через орган ДКУ заборгованості з відшкодування ПДВ, Велика Палата, проаналізувавши правові позиції ВСУ з цього питання, вирішила від них відступити.

Так, згідно з висновком ВСУ, діючий на той час порядок не передбачав бюджетного відшкодування ПДВ у спосіб судового стягнення. Відшкодування ПДВ є виключними повноваженнями податкових органів та органів державного казначейства, а отже, суд не може підміняти державний орган і вирішувати питання про стягнення такої заборгованості.

Стягнення бюджетної заборгованості з ПДВ, за правовою позицією ВСУ, визнано неналежним способом захисту прав платника податків. Правильним механізмом визнано зобов'язання контролюючого органу виконати покладені на нього обов'язки щодо надання органу казначейства висновку щодо суми, яка підлягає відшкодуванню з бюджету.

Але Велика Палата Верховного Суду відступила від такого висновку ВСУ та вважає, що оскільки на час розгляду ним справи Тимчасовий реєстр заяв про повернення суми бюджетного відшкодування, передбачений Перехідними положеннями ПК не працює, а чинним законодавством не передбачено механізму відшкодування сум ПДВ, включених до Тимчасового реєстру, то такі способи захисту порушеного права як зобов'язання контролюючого органу надати висновок про підтвердження заявленої суми бюджетного відшкодування або внести заяву підприємства до Тимчасового реєстру не призведуть до ефективного відновлення права платника податків.

У зв'язку з цим, Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що ефективним способом захисту, який забезпечить поновлення порушеного права платника податків, є стягнення з держбюджету через управління Держказначейства на користь заявника заборгованості із відшкодування ПДВ та пені, нарахованої на суму такої заборгованості.

ВСУ: у справах про стягнення на предмет іпотеки судовий збір платиться як за майновий позов

Велика Палата Верховного Суду при розгляді справи № 907/9/17 зробила правовий висновок щодо сплати судового збору за подання позовної заяви про звернення стягнення на майно.

У постанові ВСУ зазначено, що наявність вартісного, грошового вираження матеріально-правової вимоги позивача свідчить про її майновий характер, який має відобразитися у ціні заявленого позову.

Зміст заявленої вимоги про звернення стягнення на майно ґрунтується на наявності грошових вимог позивача до відповідача на підставі окремого договору, наслідком задоволення таких вимог та виконання судового рішення є припинення грошових вимог позивача. Отже, позовні вимоги про звернення стягнення на заставлене майно мають вартісну оцінку, носять майновий характер і розмір ставок судового збору за їх подання визначається за вимогами статті 4 Закону України "Про судовий збір", виходячи з розміру грошових вимог позивача, на задоволення яких спрямовано позов.

Велика Палата відступила від висновків Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду, викладених в постанові від 23 січня 2018 року у справі № 2-340/461/16-ц про те, що за подачу позову про звернення стягнення на предмет іпотеки судовий збір має сплачуватись як за вимогу немайнового характеру.

ВСУ: повне виконання кредитного зобов'язання не потребує додаткового підтвердження від банку

У постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного цивільного суду № 286/1693/17 від 6 березня 2019 року викладено наступну правову позицію у справі про зобов'язання надати довідку про відсутність заборгованості за кредитним договором.

Під час розгляду справи Судом встановлено, що банк скористався правом дострокового повернення кредитних коштів шляхом звернення до суду з вимогою щодо стягнення з боржника всієї суми заборгованості. Внаслідок цього змінився строк виконання основного зобов'язання, а зіпливом строку кредитування припинилося право банку нараховувати проценти за кредитним договором.

Оскільки позичальник виконав відповідне рішення суду, він є таким, що повністю виконав свої зобов'язання за кредитним договором.

Зважаючи на те, що результатами розгляду справи підтверджено відсутність заборгованості позичальника перед банком за кредитним договором, Верховний Суд дійшов висновку, що підстав для задоволення позову в частині зобов'язання банку видати довідку про відсутність заборгованості немає. Наявність або відсутність такої довідки не впливає на права позивача. Поновлення прав позичальника не потребує впливу з боку суду на банк.

ВСУ: оскаржити нормативно-правовий акт можливо протягом усього часу його чинності

Верховний Суд у складі колегії суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду постановив, що строк оскарження нормативно-правового акту до адміністративного суду не обмежується 6 місяцями, якщо особа перебуває у правовідносинах, які ним регулюються.

У постанові від 13 березня 2019 року у справі № 712/8985/17 Верховний Суд зазначив, що факт порушення прав, свобод чи інтересів, у разі дії чинного нормативно-правового акту (у даному випадку - рішення про встановлення місцевих податків), може мати триваючий характер. Оскільки чинний нормативно-правовий акт може обумовлювати тривале порушення суб'єктивних прав, свобод чи інтересів, то, відповідно, строк звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів особи слід розраховувати від усього часу чинності (тривалості дії) нормативно-правового акту.

Строк звернення до адміністративного суду з позовом про оскарження нормативно-правового акту обчислюється, зважаючи на таке:

- багаторазове застосування та триваюча дія (тривала чинність) нормативно-правового акту;
- дійсність факту перебування суб'єкта у відносинах, які регулюються нормативно-правовим актом;
- дата факту порушення прав, свобод, інтересів, тобто - коли саме особа (позивач) дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів;
- чи є чинним нормативно-правовий акт, яким порушено права, свободи, інтереси особи (позивача);
- чи перебуває особа (позивач) у правовідносинах, які регулюються нормативно-правовим актом і який оскаржується до адміністративного суду;
- коли вступила особа (позивач) у правовідносинах, які регулюються нормативно-правовим актом і, коли з них вибула?

Судом висловлено позицію, що за умови перебування особи (позивача) у правовідносинах, які регулюються нормативно-правовим актом і який оскаржується до адміністративного суду, строк звернення з позовом не може обмежуватися шістьма місяцями, передбаченими частиною другою статті 99 Кодексу адміністративного судочинства України. У разі оскарження нормативно-правового акту строк такого оскарження буде вимірюватися усім часом чинності цього нормативно-правового акту.

Юридична компанія «Профіт-Лекс»

м. Харків, вул. Конєва, 4

тел. (057) 755 70 59

info@profit-lex.com.ua

www.profit-lex.com.ua